

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišтво
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hilšerjevi ulici
št. 6.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Odločitev je blizu.

Kakor smo Slovani sodili, tako se je zgodilo: pridobitev Bosne prouzročuje cel prevrat v notranji politiki. Že v Avstriji vse kuha in vré.

Kaj je početi z Bosno? Pomadjariti se ne dá, ponemčiti tudi ne, tedaj pripade Hrvatski S tem je pa dozorelo tudi vprašanje o vojaški krajini ali Granici in Dalmaciji; združenje teh dežel s Hrvatsko se ne dá dalje zabraniti. Hrvatsko vprašanje je tako na dnevnem redu.

Bolji pa ko je položaj Hrvatov, toliko laglje tudi mi Slovenci dibamo, kakor priča krepka spomenica, ki so jo spisali narodni poslanci kranjskega deželnega zbora do cesarja. Pa tudi Čehi so spoznali, da je zdaj prišel čas, ko je treba v akcijo stopiti, in pričeli so zmerno, pa možko in krepko povzdigovati svoj glas za pravo in pravico.

Nasprotno pa je ustavoverna stranka močno oslabela, in Madjari so s svojo turkoljubno politiko čisto osamljeni ostali. Zato se tresejo na Dunaji in v Pešti, da bi ne utegnili napočiti v Avstriji slovanska doba. Madjari se poslužujejo že večkrat skušenega sredstva, in cesarja ter Dunajčane strašijo z madjarsko revolucijo, ako bi se vvedla slovanska politika. V ta namen so osnovali oni taber v Pešti, kjer zahtevajo, da se vojna iz Bosne nazaj pokliče. Ogerski ministri pa so dali svojo odpoved, da bi državo zopet v tako zadrego spravili, ko lani, ko je Tisza odstopil, in za njim ni hotel nobeden minister postati. Tačas je Tisza svoj namen dosegel, dovolilo se je Madjarom, kar so zahtevali, samo da je ljuti Tisza minister ostal, ker brez njega bi se bil svet podrl. Tudi zdaj bodo to sredstvo porabili. Zahtevali bodo turkoljubno, protislovansko politiko, zahtevali konvencijo s Turčijo, tako da se bo Turkom Bosna nazaj dala, naši vojaki pa nazaj poklicali. Ako pa cesar k temu ne privoli, žugali bodo s puntom, odstopili bodo, in za njimi noben Madjar ne bo hotel vlade prevzeti, kakor lani, pretila bo zmešnjava, ali pa bo treba ogersko ustavo začasno ob veljavo dejati, in poslati generala s krepko močjo kot cesarskega namestnika v Pešto, kar bi bilo Madjarom morda povod, da bi cesarju pokorščino odpovedali.

Misli morda kdo, da si tega vendar ne bodo upali. Pa kdor tako sodi, Madjarov ne pozna. Treba je tudi pomisliti, da so Lahi za vojsko že pripravljeni, in da so lahko Lahi z Madjari zmenjeni in dogovorjeni, kakor leta 1849!

Avstrija je tedaj v jako sitnem položaji: ako se Madjarom ne vda, ako se drži nasproti Turčiji sedanje politike, preti jej velika nevarnost od strani Lahov in Madjarov; ako pa Madjarom vatreže, in vojno iz Bosne nazaj pokliče, nakoplje si pred vso Evropo grozno tosamro na glavo.

Pa še več: v Bosni se bo punt na novo vnel, ker kristjani se Turkom ne bodo več uklonili. Slovani pa ne bodo več mogli mirno gledati, da Turki in Madjari podavijo bosensko kristjansko pleme; Avstrija bi se tedaj postavila v nasprotje z vsim Slovanstvom, če Madjarom odjenja, kar bi bilo pa zanjo še večja nevarnost, nego so Lahi in Madjari.

Kako se zamore Avstrija rešiti iz tega težavnega položaja? Leto 1849 naj jej bode učitelj; kakor je tačas le s pomočjo Rusov premagala Lahe in Madjare, tako je tudi zdaj treba, da se tesno in prijateljsko oklene Rusije, ki je zadosti močna, da jo obvaruje vseh sovražnikov. Ali bodo naši odločilni krogi to spoznali? Ali bodo še dolgo pustili Andrassyje in Auersperge vladati, in Madjarom dovolili Rusijo dražiti, ono Rusijo, ki bi nam zamogla biti edina krepka in nesebična prijateljica? Vederemo — bomo videli!

Iz deželnih zborov.

Sedma seja 5. oktobra.

Poslušalcev ste polni obe galeriji, ko prične deželni glavar sejo s tem, da se spominja včerajšnjega godu našega presvitlega cesarja, kteremu poslanci kličejo trikrat slava! Deželni predsednik obljubi, da bo to koj sporočil telegrafično cesarju.

Med vlogami je predlog nekterih poslancev, naj bi deželni odbor se potegnil za to, da bi se občinski pašniki po Kranjskem kmalu razdelili, — predlog g. Pakiža in tovarišev o tem da bi se okraju ribniškemu, kočevskemu in laškemu odpisalo kaj davka, — in pa sledeča adresa narodnih poslancev do presvitlega cesarja:

Adresa

katero so narodni poslanci v deželnem zboru Kranjskem 5. t. m. do Nj. Veličanstva nasvetovali, se glasi:

Vaše ces. in kraljevo apost. Veličanstvo!

Najvdanejši deželni zbor kranjske vojvodine, začevši novo dobo zborovanja, se bliža Najvišjemu prestolu Vašega ces. in kr. apost. Veličanstva, da na novo potrdi starodavno zvestobo in udanost do svojega vladarja in njegove presvitle rodovine.

Pred vsem Vašemu Veličanstvu izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo, da je po Vašega Veličanstva ukazu zmagonosna avstrijska armada zasedla Bosno in Hercegovino, da izvrši imenitno zgodovinsko nalogo ter osvobodi kristjanske Slovence od krutega turškega jarma.

Da-si je na tisoče naših slovenskih sinov na klic svojega najvišjega vojnega gospoda moralo zapustiti svoj dom in svoje rodovine, doprinašali smo in radi še v prihodnje doprinašamo vse žrtve v veseli nadi, da iz prelite krvi hrabrih junakov avstrijske armade zacvete in se razvije zlata svoboda in blagor dozdaj

grozno zatiranemu jugoslovanskemu narodu v Turčiji.

Čim večja bremena pa nam in celej Avstriji naklada osvobojenje, pomirenje in urejenje Bosne in Hercegovine, tem bolj nas sili patrijotična dolžnost, da odkrito povemo Vašemu Veličanstvu, kar nam srca teži in nas z opravičenim strahom navdaja, da ne bi iz strankarskih uplivov za naše vesleslavno cesarstvo narastli nevarni, pogubljivi nasledki, da ne bi silni pritisk sedaj vladajočih mož preveč oslabil duševne in gmotne moči naroda slovenskega, kateri je vedno bil in ostane krepak brambovec južnih mej proti vsem sovražnikom presvitle Habsburške dinastije in avstrijskega cesarstva.

Ko je Vaše Veličanstvo 19. maja l. 1877 kranjski deželni zbor po nasvetu ministerstva razpustiti blagovolilo, da si njegova postavna doba še ni bila dotekla, in ko smo kmalu potem bili k novim volitvam pozvani, smo pričakovali, da se bodo volitve ustavno in postavno vršile, pričakovali smo, da vlada in vladni organi bodo ostali nepristanski in da ne bodo pomagali v ta namen, da se uduši pravo mnenje davkoplačevalnega prebivalstva ter se zastopniki ogromne večine naroda našega potisnejo v deželni zbor v manjšino.

Uže volilni red za kranjsko vojvodino od 26. februarja 1861 je tako pristransko napravljen, da ima kmetijsko ljudstvo, — in ravno to je pravo jedro naše dežele, kakor sploh cellega cesarstva — nerazmerno malo poslancev voliti nasproti mestom, zlasti pa nasproti tako zvanemu velikemu posestvu, ki skoro tretjino poslancev v zbornico pošilja, dasi taka pravica ni niti v njegovi gospodarstveni veljavi, niti v znesku od njega plačanega davka utemeljena.

Kranjski deželni zbor je zato v najudanejših adresah 30. avgusta 1870 in 14. okt. 1871 naglašal nujno potrebo, da se deželni volilni red prenaredi in popravi z ozirom na potrebe dežele po razmerah davkarskih in drugih bremen, ter z oziroma na število davkoplačevalcev v raznih skupinah. Tačasne vlade, žalibože, naših prošelj in želja niso hotele priporočiti Vašemu Veličanstvu in kranjska dežela je morala lani voliti zopet na podlagi nepravilnega volilnega reda, voliti pod nezaslišanim pritiskom vladnih organov, da ne govorimo o naravnost nepostavnih, po kazenskem zakonu kaznivih činov, ki so, dasi objavljeni še dozdaj nekažnovani ostali.

Britkim srcem čuti slovenski narod na Kranjskem pa tudi v sosednih deželah, da se narodna ravnopravnost, brez katere je celi obstanek mnogojezične Avstrije nemogoč, niti v naših šolah niil v uradih dejansko ne izvršuje, da možje, katerim je Vaše Veličanstvo izročilo krmilo države, povsod izpodkopavajo koren našemu narodnemu bitju in tako narodu opravi-

čen strah za njegovo bodočnost in eksistenco vzbujajo.

Vaše Veličanstvo!

Vže tačas, ko je Vaše Veličanstvo v prvič milostno blagovolilo deliti svojo vladarsko oblast z ljudskimi zastopi, že tačas pred tridesetimi leti so zaupni možje slovenskega naroda, kateri v številu enega in pol milijona skupno živi od Drave in Mure do jadranskega morja in iznad Triglava do Sotle in Kolpe in čegar naravno središče je Kranjska z glavnim mestom Ljubljano, naglašali in v prošnjah do vlade razodevali goreče želje celega slovenskega naroda, da naj se vsi Vašemu Veličanstvu verno vdani Slovinci združijo v eno administrativno in če mogoče državno celoto.

Tudi kranjski deželni zbor je v svojih adresah do Vašega Veličanstva 30. avgusta 1870 in 14. oktobra 1871 povdarjal velike koristi tega združenja, vsled kterega bi slovenski narod ne samo svoje pravice in koristi lahko varoval, ampak se tudi za skupne državne namene s tisto trdnostjo potezal, katero bi mu dajala združena moč.

Kranjski deželni zbor bi zanemarjal svoje svete dolžnosti do lastnega naroda, ako bi tudi zdaj ne ponavljal stare prošnje vseh Slovencev, zanašaje se na enako ljubezen Vaš. Veličanstva do vseh svojih narodov, in pričakovanje, da bode modrosti Vaš. Veličanstva gotovo mogoče najti sredstva in pota, da bi se zadostilo tej vedno glasnejši in glasnejši razodevani živi želji vseh Slovencev po združenji slovenskih pokrajin v eno celoto.

Pa tudi z ozirom na splošne državne razmere moramo resnico povdarjati, da ustava pod vladajočo sistemo ne v najmanjši meri ni obrodila sadu, ki so ga nekateri krogi tako zaupljivo od nje pričakovali, ker ne samo da narodov ni pomirila, in blagostanje države prav nič ne izboljšala, je temveč nasprotstvo med narodi poostrižilo in njihova bremena tako pomnožila, da se revščina očividno čedalje bolj širi med ljudstvom.

Vzroki vseh teh nadlog iskati so najprvo v nenaravnem državnem zastopu, oziroma v nepravilnem volilnem redu, kateri je kriv, da večina državnega zbora ne reprezentuje večine avstrijskega prebivalstva, da se toraj ne opira na večino narodov in zato nima potrebne moči do vlade, da bi obrnila državo na boljši tir.

Negotovo je evropsko stanje; mir sveta ne stoji na trdnem talu. Čas utegne priti, ko država potrebuje trdne složnosti in radovoljne požrtvovalnosti svojih narodov. Sveta dolžnost avstrijskih državnikov je toraj, narode zadovoljiti in vneti za skupne državne interese pod preblago prislovico Vašega Veličanstva: „Viri bus unitis.“ To pa je le mogoče na podlagi enake pravice do vseh.

Najzvestejši udani deželni zbor tedaj poklada Presvitlemu prestolu preprošeno prošnjo: Vaše Veličanstvo naj blagovoli na državno krnilo poklicati može, ktere je resna volja ustavne pravice po Vašem Veličanstvu vsem narodom najmilostlivejše podeljene, zagotoviti na podlagi resnične ravnopravnosti in pravičnega narodnega zastopa ter po tem potu narediti oni blagonosni mir med narodi, ki edini stvarja znotraj srečno, na zunaj mogočno Avstrijo.

Bog ohrani, Bog blagoslovi Vaše Veličanstvo!
V Ljubljani, 5. oktobra 1878.

Dr. J. Bleiweis. Dr. J. Vošnjak. Dr. V. Zarnik.
L. Svetec. Karl Klun. V. Pfeifer. Grof Barbo.
O. Detelja. F. Potoknik. A. Navratil. Pakiz.
Lavrencić. Dr. Poklukar. L. Robić. A. Kobler.

Ta se v zboru bere slovenski in nemški

v strmenje nemškutarjev, deželni glavar reče, da bo razpravo o nji in volitev odseka sedmerih udov, ki naj to adreso in veni prihodnjih sej o njej poroča, stavil na dnevni red ene prihodnjih sej.

Poročilo deželnega odbora o privolitvi naklada po 42% na prave davke v občini Lj. berga za razširjenje pokopališča in zidanja mrtvašnice se izroči gospodarskemu odseku, nato pa pride na vrsto poročilo verifikacijskega odseka o volitvi Hočevarjevi v Novem mestu; pri tem se vname živahen razgovor.

Dr. Schrey poročevalec predlaga, naj se ta volitev potrdi, ker odsek pri njenem pretresanju ni našel nič nepostavnega ali sploh takega, po čemur bi bila volitev neveljavna.

Zoper predlog ta se prvi oglasi poslanec dr. Poklukar, ki v daljnjem govoru pregleda nepostavnosti, ki so se tu godile pred volitvijo in po volitvi. On je ud odseka, pa se je prepiral, da nemčurska večina odsekov se ni marala spuščati v natančnejši pretres, nji je bilo le za glasovanje in tako je bilo vse posvetovanje kratko. Največa napaka — pravi — je bila po mestih ta, da so s tretjinsko priklado na redne davke delali okrajni glavarji, kakor se je njim bolje zdelo; v Krškem je bila vračunena, drugje ne. Tudi je okrajni glavar kasiral po županstvu sestavljeni imenik volilcev tako so bili izpuščeni nekteri, ki bi bili imeli ostati v njem, med temi tudi največji davkoplačevalec gospod Pfeifer, drugi pa so prišli v zapisnik, čeravno po postavnih določbah ne bi smeli imeti tu volilne pravice; tako neki Klemenčič, ki ima svoje pravo bivališče v Mokronogu, pa je vendar med volilci Hočevarjevimi. — V Kostanjevici so med volilci tudi sodnijski in davkovski uradniki, čeravno njihovo uradišče spada k občini Dobe in skoro vsi tam stanujejo; teh volilcev je veliko. (Govornik bere neko postavno določbo o tem, da nekdanji samostan kostanjevski spada res v občino Dobe.) Tudi učitelj je proti postavi dobil glasovnico od okrajnega glavarja, ko se je zavezal, da bo ustavoverno volil. — V Novem mestu so se med volilce vpisali vsi avskultanti in praktikanti pri sodniji, ki tudi po postavi nimajo volilne pravice, ter dali svoje glasove po ukazu sodnijskega predsednika Hočevarju. Marsikteremu pa se ta pravica ni dala kakor n. pr. profesorju Trdinu; v Metliki se ni ravnalo po postavi, najmanj pa v Višnjigori, tukaj je že Vesteneckov okraj, zato so volilni imeniki tudi tako čudni, da zdaj v celi Evropi gotovo nikjer. Nek volilec (Turek) je bil ravno v ječi, ko so se glasovnice raznašale, pa je vendar volil Hočevarja. Občina Stari trg ne spada pod mesto, zato so bili tudi iz imenika zbrisani nekteri, tisti namreč, ki bi bili volili Grassellija, drugi pa ne, ki so volili Hočevarja. To je dvojna mera. Duhovniku beneficijatu so tudi vzeli volilno pravico, čeravno mu po postavi gre. Reklamacije pred volitvijo so bile v več krajih prepozne, in če onih, ki so pozneje došle deželnemu odboru, ne bi imel pretresati zbor, čemu se pa volitev v zboru sploh pretresa. Povsod ima o veljavi volitev zadnjo besedo deželni zbor, ki mora gledati na svojo čast, da se ne vrinejo v njo poslanci po nepostavnih volitvah.

Preidoč na volitev samo — pravi, da je največja nenaravnost ta, da v volilno komisijo ni bil na slovenski zemlji voljen noben Slovec. Tako se je tudi ta komisija sila pristransko obnašala, in tako so prišla v volilni spis spačena imena od Grassellija, taki glasovi se mu tudi niso všteli, pač pa Hočevarju eden, pri kterem stoji samo Martin. Kjer so se take napake godile, volitev vendar ne more veljavna

biti. — Najhuje je pak kupovanje glasov. Da tak poslanec sedi med nami, žali čast tega zbora. Kje bodo ostali zastopniki dežele, če na njih sedežu denar sedi!

Nemškutarji zaženo viš, na narodni strani in po galerijah pa je tem besedam živahna pohvala.

Za dr. Poklukarjem govori poslanec Svetec. Ta potrdi vse, kar je rekel predgovornik. Odsek ni pretresal te volitve nič, ampak zanašal se je le na glasovanje, ker moč je pred pravico. Okrajni glavarji so s tretjinsko priklado ravnali, kakor jim je bolje kazalo. (Govornik bere v dokaz tega dopis Derbičev do loške županije, v kterem stoji, da se ta priklada ne sme všteti in to po „višem ukazu.“) Potem posname z nekterimi pristavki dr. Poklukarjeve izjave in pride do vradnega pritiska na volilce. V Novem mestu so neki vdovi obetali, da če voli Hočevarja, jej bo davek znižan in če ga ne bo mogla plačati, jo bodo čakali zanj. Lekarničarju so hudo žugali in okrajni zdravnik dr. Böhm mu je rekel, da če gre volit Grassellija, ga bo on končal. — Kupovanje glasov se je vršilo — kakor kmet pravi — prav „grobo“. V dokaz temu našteje celo rajdo oseb, ki so se s tem umazaniam poslom pečale in ktere so se klatile okrog in po veliko dajale po 10, 20, 40 in celo po 100 gl. za en glas (Dr. Bleiweis praša vmes: Kdo je pa vse to plačeval?). To je res škandal, kakoršnemu po vsi naši Evropi ni para. Ali bomo mogli sedeti zraven poslanca, po kterem se bo s prstom kazalo in reklo: „ta je svoj sedež kupil?“ (Hud vriš med nemškutarji in klici „zur Ordnung!“) Zato stavi predlog, naj se potrditev te volitve odloži do tje, ko bo sodnijska obravnava o kupovanju glasov končana, — to zahteva čast zbora, to bo zahtevalo od nas ljudstvo. Živahna pohvala na strani narodnjakov in na galeriji.

Predsednik vitez Kaltenecker reče, da govornika sicer ne bo klical, „k redu“, pač pa spominja, naj bi se govorniki sploh manj dotikali oseb, kakor stvari.

Vitez Langer predlaga, naj bi se končala debata, ktera je njemu sitna, še bolj pa Hočevarju, ki z neko nerazumljivo neobčutljivostjo posluša svoje grehe. Konec debate nemčurji sprejmo, in dobi besedo še dr. Vošnjak, ki se je že prej za njo oglašil.

Dr. Vošnjak pritruje predgovornikom, da tej volitvi manjka vsega za veljavnost. Kako so glasove za se dobivali, o tem pove tudi on en izgled. V Višnjigori je volilec, ki nikdar davka na plača. Naložen mu je, a dá se rubiti in takrat pravijo, da je berač, da ne more nič plačati; volil je pa vendar Hočevarja. Potem navede nekaj izgledov iz Štajarskega in Českega o preloženji potrdila volitev, pri kterih je bil kak dvom o tem, so se li pravilno vršile ali ne. Tako pa se ne ravna nikjer, kakor v našem zboru. Poslanec, na kterem je le pičica suma, da je sedež kupil, ne sme sedeti med nami, dokler se ni popolnoma opral. Za takega poslanca pa ni prostora med nami, naj se imenuje Hočevar ali kakor koli.

Hočevar se oglasi, rekši, da je vse to izmišljija in z „jasno nevoljo zavrne od sebe sum, da bi bil on glasove kupoval.“ (Klici: „Vi ne, a drugi za vaš denar.“)

Dr. Vošnjak na to bere notarsko potrjeno pismo nekega volilca, ki je dan po volitvi v Metliki bahal se, da za Hočevarjeve denarje pije.

Poročevalec dr. Schrey, zagovornik Hočevarjev, skuša z golimi frazami v silno dolgočasnem govoru oprati svojega klijenta in pravi,

da vse, kar so narodnjaki navedli, je le izmišljaja, pa se mu ne posreči, to tudi dokazati. Hočev var zré vedno verno vá-nj, njegov govor mu je flašter na bolno vest, to se vidi na njegovem na smeh zategajenem zadovoljnem obrazu.

Ko je „zlati Robert“ končal svoj „speech“ popravi še poslanec gosp. Svetec izjavo njegovo zaradi ovadbe oseb; če niso res tako ravnale, naj pa tožijo, ako se čutijo žaljene. Tudi poslanec g. Klun popravi Schreyovo trditev s tem, da je Hočev var poslal denarja za požarno stražo v Metliko; to se je zgodilo po volitvi, denar za agitacije pa je poslal pred volitvijo; tudi konstatira, da ima beneficij v Višnji gori res volilno pravico, ki mu je bila letos vzeta že kot davkoplačevalec.

Pri glasovanju nemčurji vržejo Svetčev predlog, potrdijo pa pri ustnem glasovanju volitev Hočev varjevo z 19 proti 14 glasovi.

Načrt postave o iztirjevanju denarnih dolgov od občin in skladnih družeb se potrdi, a tretje branje, t. j. končna potrditev odloži do ene prihodnih sej, ker je treba še nekterih pozvedeb.

Obravnava o postavi zaradi reje plemen- skih bikov se zavoljo pozne ure, ker bo debata dalje trajala, po predlogu gosp. dr. Bleiweisa odloži za prihodnjo sejo, potrdi se pa računski sklep kranjskega normalno-šolskega zaklada s 3817 gld. 98 kr. gotovine in 134628 gld. 4½ kr. premoženja.

Prošnja glavnega odbora za obdelovanje ljubljanskega mahù za premembo §. 31 dotične postave tako, da bi se požiganje na mahu podaljšalo, da bi bilo dovoljeno namreč od 15. avgusta do 1. maja, se ne vsliši. Čeravno jo namreč poslanec Potočnik celó v nemškem jeziku prav toplo zagovarja, se drži nemškutarska večina vendar Dežmanovega nasveta ter zavrže Potočnikov predlog.

Po vsem tem se seja sklene, ostale točke dnevnega reda pa se prelože na 8. sejo, ki je bila včeraj 7. oktobra.

O s m a s e j a 7. oktobra.

Deželni predsednik sporoči odgovor pre- svitlega cesarja zboru za njegovo čestitanje k godu v zadnji seji. Zbornica sprejme to sporočilo z živahnimi klici „slava!“

Postava že zadnjič pretresana o iztirjevanju novčnih dolgov od občin in skladnih združeb se sprejme po malih spremembah teksta tudi v tretjem branju, o postavi zaradi reje plemen- skih bikov se prične pa že živahna debata.

Prvi v splošnji debati se oglasi poslanec gosp. dr. Bleiweis povdarjajoč potrebo te postave za našo deželo, ki je v vednih velikih nadlogah. Vezana je večidel na živino, to je njen kapital, kateri pa je zdaj zeló slabo naložen in nese komaj po 2% obresti. Poglavitna vzroka temu sta dva: 1. po toliko občinah skupni pašniki niso še razdeljeni, 2. je še pre- malo bikov. Vsled prvega je paša slaba, vsled drugega pa postajajo krave jalove, ker jih pride na enega junca preveč. Potreba take postave se je pokazala ne le pri nas, — tudi po de- želah, kjer je živinoreja na vse boljši stopinji kakor na Kranjskem. Toda postava mora biti vse drugačna nego danes tu sèm predložena — po odseku „popravljen.“ Kaj bo hasnilo vse, če ostane nespremenjen 6. paragraf, po katerem si mora občina napraviti lastnega bika le, ako se več ko polovica občanov za to iz- reče! Dokler bo postave določba taka, je škoda sklepati jo, ves trud bo zastonj.

Dežman temu ugovarja in pravi, da je kmetijska družba kranjska imela že po 600 gld. na leto za premiranje bikov, zakaj se je pa ta denar potem naklonil živinozdravnišnici! To je bila gotovo očitna škoda živinoreji. Ta postava, kakor je zdaj, je posneta najbolj po štajarski, če ne bo popolna, se bo dala že še pozneje popraviti. Napredek v živinoreji se ne dá komandirati; če kakšna občina ne bo ma- rala ravnati se po postavi, saj bo s tem le ona sama kaznovana.

Dr. Bleiweis mu odgovarja rekši, da premije za junce so imele jako malo uspeha, nikogar niso spodbujale, komisija jih je delila večkrat le zato, da jih ni zopet nazaj domu nesla, ker bi bili ljudje lahko rekli, da se iz njih norca dela. A delila teh premij ni kmetij- ska družba, temveč vlada, da so se toraj od- pravile, za to on kot tajnik kmetijske družbe nič ne more, česar ga Dežman dolži. Štajarsko postavo od l. 1860 tudi on pozná; res je le na papirji, a zakaj? Zato, ker predaleč sega; ne veljá namreč le plemenskim bikom, marveč vsim strokom živinoreje, kako in kaka naj se sadi klaja, kako naj se planšari itd. Naša po- stava bo z vso spremembo najpripravnejša za kranjsko deželo. Dežman je rekel, da se zbolj- šanje živinoreje ne dá komandirati. Kako pa, da njegova stranka hoče komandirati občine drugje, kaj pa šolska poslopja, ki so prave palače? Za občine ne bo naprava junca pač nobena posebna naklada. Če bode dala občina kakih 150 gld. zá-nj, saj ga bo čez kake 3 ali 4 leta lahko zopet prodala. Koliko pa bo pri živini na boljem!

Dežman misli, da je subvencija, ki jo dobiva kmetijska družba od ministerstva kme- tijstva, gotovo tudi za premije za živinorejo. Tudi misli, da v kmetijski družbi ta postava še ni bila dosti preresetana, ko se je podala deželnemu odboru, kateri jo je pridružil zbor- nici. Biki bi bili dražji, kakor misli dr. Blei- weis, ker župan vsaj ne bo imel bika sam zá-se, če ga nobeden v občini ne bo maral.

Poslanec dr. Poklukar zavrača Dež- mana s tem, da subvencija, ki jo dobiva kme- tijska družba, se ne obrača za premije, ampak le za nakup plemenjske govedi (krav in telic) po Koroškem in Štajarskem, ki se potem pro- daja domačim živinorejcem pod posebnimi po- goji. Postava je bila v kmetijski družbi in nje- nih podružnicah pač dobro pretresana, ker zo- per njo od ministerstva ni bilo nobenega ugo- vora, pač pa zahvale, da se tudi za živinorejo kaj stori. On misli, da bo postava dobra in deželi koristna.

Poročevalec baron Taufferer se drži Dežmanovih razlogov in po odseku „poprav- ljenega“ postavnega načrta.

V nadrobni debati se pri §. 6, oglasi g. dr. Bleiweis z opombo, da je ravno od tega paragrafa odvisna osoda vse postave. Naj bo namreč kaka reč še tako dobra, vendar najde veliko nasprotnikov. Pričele se bodo agi- tacije v občini in kmalu jih bo na tisti strani več, ki ne bodo marali kupiti junca. Naj bi se toraj ta paragraf sprejel po prvotni sestavi, sicer ne bo postava za nič. In vendar je do- bra, ministerstvo samo jo je pohvalilo in reklo, da, če bi je ne podal deželni zbor, predložila bi jo vlada sama. Istega mnenja je bila tu- kajšnja vlada, kar spričuje, da jej je bila po- polnoma dobro znana. Slednjič stavi predlog: naj se v §. 6. izbriše zadnji stavek: „ako je več ko polovica s tem zadovoljna.“

Dežman ostane pri tem, da bi se ta- kemu ukazu upirale občine ter da bi razburil

prebivalstvo. Isto trdi poročevalec baron Tauffe- rer, ki je po vsem le jek Dežmana.

Pri glasovanju o tem paragrafu je le 15 nemškutarjev za odsekov predlog, dva glasujeta z našimi; aker štirih narodnih ni bilo nazočih, ima dr. Bleiweisov predlog le 14 glasov in p a d e.

Vsi drugi paragrafi se sprejmó [po odse- kovem predlogu, pri ustnem glasovanju obvelja odsekov načrt le z 2 glasoma večine (17 „da“, 15 „ne“), ker sta dva ustavoverca, vitez Ga- riboldi in dr. Schrey, z našimi glasovala; če bi bila poslanca gg. Navratil in Detelja nav- zoča, bi bil obveljal predlog gosp. dr. Blei- weisa. To naj bo našim poslancem opomba, da naj bodo zmiraj vsi na svojem mestu, če se že vdeležujejo obravnave.

Za tem so prišla razna poročila odseka za pretresanje letnega poročila deželnega od- bora na vrsto. Zbor pritrdi vsem ukrepom de- želnega odbora z nekterimi pristavki. Poslanec gosp. Potočnik vpraša deželnega glavarja, kako je z onimi tedenskimi skladbami v Kropi, ki so bile lansko leto od deželnega zbora skle- njene? Vit. Kaltenegger obljubi odgovor pri- hodnjič, ker mu ta reč ni popolnoma znana.

Poslanec gosp. Klun poroča o §. 9 let- nega poročila deželnega odbora o delovanju, ki se tiče šol, ter stavi naslednje predloge:

1. Deželni odbor naj po razmeri poročila o vspehu zadnjega šolskega leta obrtnijske šole v Novem mestu, ki je bila letos samo še za poskušnjo puščena, potrebno vravna, da se ta šola ohrani in povzdigne.

2. Deželnemu odboru se naroči preisko- vati, bi li ne bilo mogoče, da se poduk v šoli na Slapu v nemščini razširi na dve v prvotnem učnem za ta poduk odločeni uri, katerega naj bi oskrbovali sedanji učitelji, in da naj even- tuelno odbor to zaukaže.

3. Deželnemu odboru se naroči skrbeti za to, da se poduk o vinoreji v šoli na Slapu tako vravna, da se bode oziral tudi na posebne vinorejske razmere na Dolenjskem.

4. Deželnemu odboru se naroči, visoko vlado prositi, da bi se stroški za okrajne in deželne učiteljske konference plačevali iz dr- žavne blagajnice.

5. Plača III. učitelja v Trnovem in Višnji gori s 400 gld., kakor tudi povikšanje plače II. učitelja v Dobrem polju se za l. 1878. odo- bri, ob enem pa izreče želja, da naj se v pri- hodnje učiteljske plače samo iz tega vzroka ne povikšujejo, ker se po večkratnem razpisu za nje ni oglašil noben prosilec.

6. O šoli v Harijah se deželnemu odboru prepusti, da naj reč v porazumljeni z deželnim šolskim svetom reši, ob enem pa učiteljsko plačo določi z manj kakor s 500 gld.

7. Deželni zbor ustanovitev paralelnega 4. razreda za deklice na ljudski šoli v Kranji radostno jemlje na znanje, ter jo v posne- manje priporoča pri najvišjem razredu po vsih večrazrednih šolah, zlasti kjer se ne morejo ustanoviti posebne dekliške šole.

8. Učitelju g. Jožefu Topolovšku v Za- gorji se dovoli osebna priklada 50 gld. in sicer za l. 1877 iz pavšalnega, z l. 1878 pa iz do- datnega kredita (Nachtragskredit).

9. Vse druge, tukaj ne posebno omenjene zadeve, katerih so bile nekatere rešene že v proračunu normalno-šolskega zaklada, nekatere pa slavnemu zboru v pretres izročene po po- sebnih predlogih, deželni zbor blagovoljno na znanje vzame. Zbor soglasno sprejme vse predloge.

Dr. Deu poroča o prošnji trga Postojne, da bi se odlučil od drugih občin, s kterimi

je zdaj združen, in postal občina sama z-a-se. Podpirajoč to prošnjo omeni, da se Postojna po trgovini in jami vzdiguje, druge občine pa propadajo, in vendar imajo vse enako skladati za skupne stroške. Govornik predlaga, naj bi se ta prošnja oddala deželni odboru, da se ozira na-njo pri uvedbi postav o združenju občin. Predlog se sprejme.

Isti poroča o enaki prošnji nekterih prebivalcev Krškega mesta za samostojno mestno občino, ki je zdaj združena z okolico, in predlaga, da bi se tudi ta prošnja oddala deželni odboru, ker so enkrat že prosili, pa niso bilo vslušani.

Poslanec g. Pfeifer pojasni, da to ni prošnja krške občine, ampak le nekterih nezadovoljnejšev. Ko je on postal župan, mu je tudi nekaj meščanov izročilo prošnjo za razlušitev, a tudi veliko zoper to. Tem je prišteti celó grof Anton Auersperg (Anastasius Grün), ki se je pismeno izrekel zoper razlušitev, ker bi bila škodljiva za mesto. (Govornik prebere lastnoročno pismo njegovo.) V seji občinskega zastopa, ki jo je zavoljo tega sklical, je bilo med 20 odborniki jih 17 zoper ločitev, z-a-njo pa le 3. Prošnja ta je sestavljena iz samih fraz in ni vredna, da bi se nanjo ozir jemal. — Dalje dokaže po številkah, koliko je mesto proti okolici na boljsem. Okolica ima čez 4000 prebivalcev, pa le 13 zastopnikov, mesto pa nekaj čez 800 prebivalcev, pa ima vendar celih 11 odbornikov. Isto dokaže po davkih in tudi to, da bo mestna občina sama z-a-se težko stala. Zato predlaga, naj bi zbor o tej prošnji prestopil na dnevni red.

Dr. Vošnjak očita nasprotnikom nedoslednost, ker so prej vedno ptezali se za velike občine, zdaj jih pa hočejo raztrgati. (Konec sledi.)

Iz Bosne.

Višji poveljnik Filipovič je 5. t. m. sicer poročal na Dunaj, da je Bosna pomirjena in v oblasti c. kr. vojske avstrijske in cesar so mu za to sporočili svojo zahvalo, vendar nam telegraf poroča, da se je moral generalmajor Rheinländer 6. t. m. celi dan bojevati z vstajniki na južnovzhodnih višinah pri Peči. Naši hrabri vojaki so sovražnika sicer premagali, a zgubili so sami okoli 160 do 170 mož; med njimi so ubiti podpolkovnik Eltz, poveljnik 76. rezervnega polka, stotnik Poloni 71. rezerv. polka, nadlajtenant Janovski 12. lovskega batalijona in lajtenant Müller 48. polka. Ranjeni so: Major Pokorni 1. lovskega batalijona (lahko) lajt. Lethay 76. rezerv. polka (težko), Korselt 12. lovskega batalijona (lahko), Bertholty ravno istega batalijona (težko) in Buynovič 48. rezerv. polka (lahko.) 7. t. m. se je bitev nadaljevala, pa posamnosti njene še niso znane. Fml. Jovanovič naznanja, da so mu razkolniki Trebinjski in zastopniki občin v Znbcih, Kruševici, Sutorini in Šumi izročili adrese v katerih cesarju obetajo hvaležnost, pokorščino in vdanost, ter pristavljajo, da hercegovinski narod nikdar ne bode opustil moliti za srečo in blagor najvišje cesarske rodbine.

Primeri Bosne in Hercegovine z deželami našega carstva.

Bosna obsega 1060 milij in ima kakih 1,125.000 prebivalcev in sicer 385.000 mohamedanov, 561.000 razkolnikov, 168.000 katoličanov, 6000 ciganov in 5000 judov. Hercegovina obsega 300 milij in šteje 290.000 prebivalcev, t. j. 180.000 razkolnikov, 62.000 mohamedanov in 48.000 katoličanov. Obe deželi tedaj imate 1360 milij in 1,415.000 prebival-

cev, ter ste glede velikosti svoje večje kakor Češka in Moravska skupaj, ker ima Češka samo 944.71, Moravska pa 403.8, tedaj obe 1346.79 milij. Prebivalcev pa imate te dve deželi petkrat toliko kakor Bosna in Hercegovina, ker jih šteje Češka 5,107.313, Moravska pa 1,990.774, tedaj skupaj 7,098.088. Štajarska ima 407 milij s 1,087.508 prebivalci, Dalmacija 232 milij in 675.000 prebivalcev, Koroška 188 milij in 342.469 prebivalcev, Kranjska 181 milij in 473.393 prebivalcev, Primorsko 145 milij in 562.875 prebivalcev; vse te dežele imate tedaj 1153 milij in 3,141.245 prebivalcev, ter vse skupaj niso tako velike kakor Bosna in Hercegovina, prebivalcev pa imajo 2¼ toliko kakor one.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 9. oktobra.

Ministerska kriza ogerska napravila je enako krizo na Dunaji. Novine dunajske poročajo soglasno, da je ministerstvo cesarju izročilo prošnjo, naj bi se o njihovi že 3. julija izročenih odločbi odločil, ker se bliža državni zbor in je treba sestaviti proračunske predloge. Vradua „W. Ztg.“ poroča, da so cesar odpoval sprijeli, pa ministrom naročili, da naj nadaljujejo službo, dokler ne bodo imenovani njihovi nasledniki. Preden se odločijo, se hočejo cesar posvetovati z najveljavnejšimi državnimi poslanci, da se natančno poduče o notranjem stanju našega cesarstva. Herbst in Rechbauer sta bila neki že poklicana k cesarju.

Tudi vnanji ministri zlasti Andrassy so v nevarnosti, da bodo morali popustiti svoje službe; pa Andrassy neki še vedno misli, da mu bode mogoče v Cisli in Transli na krmilo spraviti može svojih misli in načel. Nekdanje njegovo glasilo, „Pester Lloyd“ pa trdi, da Andrassy ne more več ostati minister, in se v dokaz sklicuje na to, da cesarja ni spremil na Ogorsko in se pripravlja celo na odhod v Terebes, kjer ima svojo grajščino. Naši ministri so imeli 4. t. m. posvetovanje, pri katerem so se nekateri ministri odločno (?) izjavili, da pri sedanjih okoliščinah ne prevzemo več ministerstva. Te dni se bodo na Dunaju zbrali nekateri državni poslanci, da se posvetujejo, kaj jim je vsled splošne ministerske krize storiti. „N. W. Tagblatt“ piše, da bodo sicer poskusili na krmilo poklicati parlamentarno ministerstvo, vendar pa dobro podučeni krogi sodijo, da se utegne ta kriza razširiti na vse osebe vseh treh ministerstev, dunajskih, ogerskih in skupnih (kar se je res zgodilo), ter premeniti tudi vse državnopravne razmere avstrijskega cesarstva. O odpovali Auerspergovskega ministerstva na Dunaji sodijo, da jo bode cesar sprejel, o naslednikih njegovih pa se prav nič ne more vedeti. Odpoval ogerskih ministrov so cesar na znanje vzeli ter so 5. t. m. ministre v Budapešti k sebi poklicali. Tisza je cesarju svetoval, da naj se pokličejo Szlavy, Bitto, Szapary, Majlath ali Simonyi. Slavy, Majlath in Sennyey so bili res že poklicani k cesarju, pa ker se hočejo cesar posvetovati z vsemi strankami, preden izvolijo novo ministerstvo, ter zaslišati tudi nekatere može, katerih zdaj ni v Budapešti, bodo druge državniške k sebi poklicali na Dunaj ali pa v Budapešt, kamor v četrtak zopet odidejo. Dosedanje ministerstvo bode začasno še dalje opravljalo svoj posel. Levičarji so s sedanjim ministerstvom tako malo zadovoljni, da so sklenili ljudem priporočati,

naj tisti dan, ko se razglasi njegov odstop, mesto razsvitlé. Glavni vzrok odpovali, pravi „Naplo“, so stroški bosenske vojske, za katere bi bilo treba koncem prihodnjega leta izdati 400 milij. obligacij, kar bi po odbitih letos plačanih stroških znašalo 300 milij. novih dolgov, in 40 milij. stalnega primanjkljaja na leto. Pri teh okoliščinah Szellu ni bilo mogoče ostati v ministerstvu. Madjarom se zdé stroški za skupne zadeve vedno preveliki, za madjarsko baharijo pa jim nobeni izdatki niso previsoki.

Shod državnega zbora se je zaradi ministerske krize nekoliko zakasnil, vendar poroča „Montags-Revue“, da se snide koncem tega meseca.

Iz Prage se poroča, da prideta 17. t. m. tje bavarski princ Leopold in supruga njegova Gizela cesarjeviča Rudolfa obiskati. Tudi cesarica bode to leto še obiskala svojega sina v glavnem mestu českem.

Vnanje države.

Italijanski listi so poročali, da sta se ministra vnanjih zadev in vojne odpovala, pa dobropodučeni krogi tej novici oporekajo.

Francoski maršal je nadvojvodu Friedrichu podelil veliki red častne legije.

Španski bivši poslanec v Carigradu je postal poslanec na Dunaji.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljano, 8. okt. (Naše pravo do domovine.) „O slov. časnikarstvu“ pisal je znanii izvrstni pisatelj S—c v „Sl. Narodu“ članek, o katerem naj tudi mi nekoliko spregovorimo. Odobravamo poleg družega, kar pisatelj piše o potrebi nemškega časnika za slovenske meščane, ker so tega jezika bolj vajeni, in prav zaradi jezikove nezmožnosti obračajo slovenskim listom hrbet; na ta način bi se marsikateri pridobil, ki je zdaj več ali manj neutralen. Ko bi se tak list izdajal v Zagrebu, moralo bi se zato skrbeti, da bi ne pisal samo o hrvatskih zadevah, kakor je pri zagrebskih listih navada, ki se Slovencev komaj vsake kvatre enkrat spominjajo.

V drugih odstavkih pa g. S—c misli razvija, kojih ne moremo po vsem potrditi. On se postavi popolnem na stališče Darwina, in akceptira teorijo, da ima močnejši pravico slabjega zatreti; po tej mora se ve da Slovence slabobodočnost obetati, in jim skoraj pogin prerokovati. S—c pravi, da smo Slovenci napredna straža Jugoslovanstva, in nemamo druge naloge v zgodovini; recimo, da je to res; pa potem je treba pomisliti, da napredna straža včasih napreduje, včasih se umika; zna se zgoditi, da se mora popolnem umakniti. Tu stojimo zopet pred teorijo „kampf ums dasein“, pred teorijo pravice močnejšega. Ako to teorijo priznamo, potem priznamo tudi, da nas Nemci smejo uničiti, če le morejo. Konstatirati je treba, da dosedaj nismo stali na tem stališči. G. S—c nas postavi s tem na enako stopinjo z Indijani v Ameriki, katere Angleži čedalje bolj uničujejo in odrivajo. Pomisliti je treba, da smo Slovani kulturni narod, in da smo že polje obdelovali, ko so Nemci po svojih šumah še medvede lovili. Če imajo Nemci sedaj večjo kulturo, večjo literaturo, ker so še izobraževali ko je nas še Turek in Tatar tlačil, iz tega še nikakor ne sledi, da imajo pravico, zadušiti nas in pregnati s sedanjih sedežev, ali pa nas toliko stiskati, da bi morali počasi izumreti, in mi jim te pravice nikdar priznati ne smemo ker nismo kaki divji Indijanci.

Rekel bo g. S—c, da se ta boj zoper nas

faktično vrši: mi priznavamo in vemo, da se; pa zakaj? Ker vlada na Nemškem brezversko darwinistično načelo, katero človeka primerja živali, in spoštuje le moč.

Katoliška stranka na Nemškem pa ne misli na to, da bi nas uničila in ponemčila, ona hoče, da narod poleg naroda mirno dela in živi. Nekaj slepilnega je v Darwinovi teoriji, in priznavamo, da se nam bo treba vedno z nemškim življenjem boriti, da nas bo povsod odri-val, kjer se bomo pokazali nezmožne za izvršitev svoje naloge. Pa imamo tudi pravico, braniti se, kakor se branijo vsi drugi narodi; ako bi mi le svojo osodo v lastnih rokah imeli, še bolj pa ako bi mi bili gospodarji v svoji hiši, — in po tem moramo pred vsem hrepeneti, — potem se bomo Nemcev s postavnimi sredstvi brez fizične sile ubranili.

Mi tukaj stanujemo in delamo, in imamo pravico do naše domovine, in ni je nobene boljše literature, ki bi kakemu narodu pravico v roke dala, da nas od tu prežene. Za mnogo tistih zmag, ki jih g. S—c nemški kulturi pripisuje, zahvaliti se imajo samo fizični sili. Francozi so Elsass vzeli in ga deloma pofran-cozili, ker so jo imeli v svoji pesti. Zakaj pa drugih nemških dežel, ki leže ob francoski meji, niso mogli pofrancoziti, akoravno so imeli pred leti bolj razvito literaturo, nego Nemci? Zato ne, ker jih niso v svoji oblasti imeli. Delajmo le za vresničenje nam vsem zagotovljene deželne avtonomije in potem se ne bojmo za narodnost, naj bodo Nemci še tako civili-zirani in učeni. Danska literatura gotovo ni tolika, ko nemška, pa vendar Dancev niso mogli ponemčiti, ker v političnem oziru do njih niso imeli nobene moči.

Še nekaj strahov moramo odgnati, ki nam jih je g. S—c narisal On misli, da Nemci nikoli ne bodo nehali na vzhod siliti. Proti temu pa govori naravni razvitek in zopetni propad narodov. Es ist dafür gesorgt, dass die bäume nicht in den himmel wachsen — drevesa ne zrastejo do neba. Francozi so bili v času svo-jega cveta tudi tako rodovitni, da so na vse kraje kolonije pošiljali; še na Ogerskem so se bili naselili. Zdaj so tiste naselbine zginile, francozki narod ne pošilja novih naselbin med svet, še doma na Francozkem število prebival-cev pada. Ali se na zna enkrat tudi Nemcem taka goditi?

V železni Kapli na Koroškem je bila enkrat cveteča nemška kolonija, bili so večinom rudokopi. Pa ta kolonija je od leta do leta bolj hirati začela; imajo malo otrok, in še ti so duševni in telesni revčki; tudi je vsahnila žila rude; nekdanj tako prevzetni Nemci, ki so na slovenskega kmeta le z zaničevanjem gledali, zdaj pri tistih kmetih beračijo in kruha pro-sijo. Nemške družine izumirajo ena za drugo, in v prej nemški trg dohajajo novi naseljenci — Kranjci, in slovenski kmetje iz okolice. To je faktum, ki ga je opazoval pisatelj tega z lastnimi očmi.

Saj tudi drugodi po Slovenskem vidimo, da potomci nemških naseljencev niso bog ve kaki korenjaki ali talenti. Smemo tedaj upati in gotovo je to, da bo pritisk nemškega življa na nas vedno bolj oslabil, dokler ne bo čisto ponehal, in ni nam treba dvomiti nad svojo bodočnostjo, kakor g. S—c. Imeli bi na ome-njeni članek še več misli deloma prikleti, deloma nasprot postaviti, pa za danes naj to zadostuje.

Iz Zagreba. 6. oktobra. (Vseučilišče). Dosedaj rektor dr. K. Vojnovič je letos bil na Dunaju pri cesarju v ta namen, da bi hrvaško vseučilišče z avstrijskimi stopilo v dostojno

vzajemnost, in preteklega meseca je bil pozvan spet tje po ministru naučnem Stremayerju menda iz istih vzrokov. Prav in koristno bi bilo, da se vravná ta zadeva, in da bi Sloven-cem prosto bilo hoditi na vseučilišče v Za-greb. Kaj — ko bi se v tem smislu oglasili slovenski deželni zbori? Na vseučilišču zagreb-skem učiti imata letos dva Slovenca; dr. F. Suk pravno bogoslovje ali moral, dr. Fr. J. Celestin pa slovensko oblikoslovje z obzirom na staroslovenski in ruski jezik.

Domače novice.

V Ljubljani 10. oktobra.

(Konfisciran) je bil zadnji „Slovenec“ za-rad dopisa „iz šentviške okolice“. Ker je slavna policija zapečatila ves stavek z glavo vred, nam ni bilo mogoče napraviti drugega popravljenega natisa.

(Veleč. knez in škof dr. Janez Pogačar) so se 7. t. m. iz Gorice zopet vrnili v Ljubljano.

(Deželni zbor) bode imel jutri sejo, v kateri pridete med drugim na vrsto kočevska in po-stojnska volitev.

(Ogenj) je 7. t. m. zvečer uničil neko po-slopje in farovski hlev na Brezovici. Tudi ne-kaj živine je poginilo.

(V. izkaz deželnemu odboru, poslanih mi-lodarov za družine v vojske poklicanih reser-vistov iz Kranjskega.) Znesek milodarov po 4. izkazu 5003 gld. 69 kr. Od čistega zne-ska 44 gld. 18. avgusta v Mokronogu na-pravljene loterije, od katerega se je že 3 dru-žinam rezervistov dalo po 12 gld., ostanek 8 gld., c. kr. okrajno glavarstvo v Kočevji nabiro občine Loški potok 16 gld. 75 kr., društvo strelcev v Črnomlju 30 gld., gosp. Rihard Seemann v Ljubljani 10 gld., gosp. Pogačar Simon, c. kr. uradnik vojaškega oskrbnega urada 5 gld., dohodek svečanosti za god pre-svitlega cesarja v Škofji Loki 50 gld., v jour-fix družbi v Škofji Loki v predvečer cesarje-vega rojstnega dne nabrani donesk 17 gld. 50 kr., nabira fare pri sv. Križu pri Tržiču 2 gld., nekdo daruje najdeni 1 gld., gospoda trgovca Franca Ksav. Souvan v Ljubljani 50 gld., Ljubljanska hranilnica 500 gld., gospod Virant Anton, krčmar v Logatcu 2 gld. 55 kr. po c. kr. namestniku Dolenje-Avstrijskem ba-ronu Konradu 600 gld. od svote 10.000 gld., katere je obdaroval baron Alb. Rothschild v imenu svoje rodovine M. S. pl. Rothschild; na-bira županstva v Tržiču in čisti dohodek pev-skega večera 18. avgusta 81 gold. 17 kr., žu-panstvo v Domžalah 9 gld., cerkvena nabira pri sv. Heleni 10 gld., gosp. A. Dreo, predsed-nik kupčijske zbornice 30 gld., nabira faranov v Št. Jurji 10 gld. — Skupni znesek 6508 gld. 6 krajc. Dozdaj se je vsega skupaj nabralo že 8766 gld. 64 $\frac{1}{2}$ kr. Gošpodičine Lina Gallé, Pavla Hahn, Avgusta Malič in Anica Zeschko so v ta namen že nabrale 401 gld. 50 kr.

Razne reči.

„Religionsfreund“ imenujete se dve brošurici, kateri je ravnokar na svetlo dal kar-melit Fr. Serapion a S. Andrea. Prva govori o bogotajcih druga pa o rednosti človeški Dobivate se po 20 kr., obe skupaj po pošti naročene pa za 45 kr. v komisiji knjigarne O. Klerr-ove vdove pred škofijo št. 6. v Ljubljani.

— Duhovske premembe v ljubljan-ski škofiji: Fajmoštri so postali čč. gg. Matija

Lavrič v Novi Oslici, Janez Čibašek v Št. Vidu, pri Žilčah. Premeščeni in nastavljeni so bili čč. gg. kaplanje: Luka Hiti, beneficiat v Vi-pavi za kurata v Ustja; Matija Absec iz Šmartna pri Litiji za administratorja na sv. Goro, Janez Klun v Št. Vid pri Zatičini, Anton Brodnik v Radolico, Janez Petrovčič v Moravče, Karl Kurent k sv. Križu pri Kostan-jevici, Janez Bevc v Hrenovici, Gothard Roth v Logatec, Janez Molj sem. duh. v Rovte. Anton Jamnik iz Moravč v Sorico za admini-istratorja, Aljančič Janez za II. v Moravče, Val. Bergant v Šmarten pri Litiji, Anton Šmidovnik, sem. duh. v Črnomelj. Škerjanec Matija iz Trnovega za kurata v Harije, Anton Žgur v Trnovo, Ferd. Kogej v Hrenovici za II., Gašper Vilman, sem. duh. v Metliko, Franc Gornik, sem. duh. za benef. v Šmartin pri Litiji, Andrej Zaman, novop. v Smlednik, Anton Zupan, novoposvečen v Srednjo vas v Bohinji, Anton Korbič iz Begunj v Sostro, Janez Piskar v Begunje, Jožef Laznik novop. v Čermošnice, Val. Aljančič iz Doline v Št. Peter pri Novem mestu, Miha Lavtižar novop. v Dolino, Mavrilič Šarabon iz Predaselj v Šmarijo, Franc Kregar, novop. v Predaslje, Janez Brezovar z Iga v Št. Rupert, Koritnik Jakob na Ig, Matej Ferčej, novop. v Drago, Jožef Borštnar v Vinico, Jakob Bajec, novop. k Fari pri Kostelji. — Umrl je 28. sept. č. g. Jakob Krašna, fajmošter v Zagradcu, in fara je razpisana 3. t. m. Mirnapeč pa 6. sept.

V lavantinski škofiji: Umrl je č. g. Jakob Holc, župnik v Wurmbergu v 53 letu 30. sept., in za provizorja tje gre č. g. Franc Osmec. Č. g. Pučko je postal župnik v Št. Ilju.

— Čitalnica v Kropi napravi 13. oktobra pri prejemu nove društvu darovane zastave, veselico z sledečim programom: (I. ob 4. uri popoldne.) Sprejem zastave, katera se potem z godbo spremljena nese skoz trg v čitalnico. (II. ob 7. uri zvečer.) 1. Zabava s petjem; 2. tombola. 3. ples. Vstopnina za ude prosta, za neude 10 kr. K obilnej vdeležbi vabi ude in neude vljudno odbor.

— Boabob afrikanško drevo. Za drevesom Sekvovija v Kaliforniji, katero je največji, sledi v velikosti afrikanško drevo Boabab. Vredno je omeniti to drevo že zarad tega, ker je ono črnemu narodu srednje Afrike tako potrebno kakor nam krompir in žito. Bo-abab ljubi peščeno zemljo in raste od reke Senegale tja do zelenega nosa (grünes Vorgebirge), v Sudanu na otoku Madagaskar in v novi Holandiji (Avstraliji). Boabab v Sudanu El Omarh imenovan doraste zelo visoko in ši-roko, deblo obsega dostikrat do 90 črevljev. Kadar deblo tako debelo postane, začne v sre-dini gnjiti. V votlini debela je prostora za 240 ljudi. Zamorci prebivajo v njih ali pa jih po-rabijo za hleve. Vej ima drevo veliko in prav dolgih, ki se horizontalno od debela raztezajo. Spodnje veje nagnejo se radi svoje dolgosti na konceh do tal. Drevo je potem podobno zeleni polukrogli do 90 črevljev visoki in do 180 črevljev široki. Našli so v drevesa vsekane napise od 300—400 let stare, starost dreves pa so izračunili na pet do šest tisoč let. Drevo kadar je zeleno in polno listja podobno je ve-likemu solčniku. V hudi vročini odpade mu kakor pri nas v zimi vse listje. Ono zeleni o času deževja od meseca decembra do julija. Cvetje njegovo je veliko, belo, enako našim jagnjedom (Malva), sadje je veliko in debelo tako zvani kruh opice (affenbrod). V vodi se raztopi in naredi kiselkasto omako, v katero pomakajo zamorci svoj kuskus (vrsta kruha).

Listje in koža drevesa čislani so zaradi soka, ki se steka po njih. Iz listov narede zamorci, kadar se posuše neki prah, kateri je dobro zdravilo proti drizgi, in mrzllici.

— Hadži L o j a bil je od naših vojakov te dni vjet in v Sarajevo prigan. Vprašali so naši na Dunaju, kaj naj z njim storé, in iz cesarjeve kabinetne kancelije se jim je odgovorilo, da naj vojaška sodnija izvrši svojo nalogo. Vsled tega bode ta fanatični turški puntar najbrže obešen.

— Turški budget. Leta 1876 znašali so dohodki turške države 597,073.500 frankov (40 kr. a. v.). Ti dohodki pristrženi so po vojski za 53,900.000 in sicer odpadejo dohodki:

- a) Rumunsko-srbski danak 1,400.000 fr.
- b) Bosansko-Hercegovski . . 16,500.000 „
- c) Bolgarski 35,000.000 „
- d) Batuma 2,000.000 „
- e) Srbiji in Črnigori odredjenih delov 1,500.000 „

Skupaj . . 56,400.000 fr.

Bolgarski odpadek pak se zniža za danak, katerega bo Bolgarija plačavala Sultanu . 2,500.000 fr.
Turška zguba na dohodkih 53,900.000 „
Ostane Turčiji še zmeraj dohodkov 543,173.500 fr.

Slovó slovanskega vojaka.

Na boj, na boj, u Bosno solzorosno
Me kliče svitlega Vladařja glas!
Na turško zemljo stopil bom ponosno,
Za dom boril se hrabro vsaki čas!
In to orožje moje zmagonosno
Zavda Turčinu smrt naj in pogin!
Orožje svoje vsikdar smrtonosno
Umé rabiti prav slovenski sin.

Z Bogom domi z Bogom mila domovina,
Če hoče Bog, te kmalo vidil bom!
Povsod se skazal tvojega bom sina,
Ker ljubim te pristrčno, mili dom!
Kjer hodil bom, mi misel bo edina,
Da delo svoje dobro dokončam.
Ne bo me strašil hrib ne globočina,
Storim kar izvršiti jaz imam.

Mi zdravi oče, mati ostanite,
Vas brate, sestre moje, Bog vas živi!
Spomin na mé, vas prosim ohranite,
Pozabil jaz ne bom vas ljubeznivi!
To milost mi pri Bogu izprosite,
Da srečno vidim spet domači kraj,
U kojem dragi srečni ostanite,
Da se povernem vam jaz spet nazaj!

Za domovino sladko je umreti,
Sladko služiti jej do konca dni.
Sramotno pa u sužnosti živeti,
Katera nam življenje le greni!
Slovó ko zdaj od vas imam uzeti
Predraga mati, mili oče moj,
Zdaj blagoslov mi podelita sveti,
Ki spremljeval me bode v ljuti boj.

Ivan Zarnik.

Eksekutivne dražbe.

11. oktobra: 3. Pribil v Kranji; 2. Dolene in 1. Aleš iz Vraščice oba v Kamniku. 2. Pahor s Podbreda, 3. Bavčer iz Podrage, 1. Bizjakove posestne pravice, vsi v Vipavi. 1. Nagode iz Hotederžice, 1. Uršič iz Dolenjega Logatca, 3. Homove iz Garčarevca, 3. Švigelj in Martnjaka, 1. Turšič iz Begunj, 1. Ileišič iz Cirknice, vsi v Logatcu. Kermesec iz Rozalnice, 2. Ivec iz Malin, oba v Metliki.

Umrli so:

Od 8. do 9. oktobra: Marija Kumer, zasebnica 31 l., za vtriplj. možganov. Frančiška Polik, vozn. o., 1 u., vsled slabosti.

Loterijske številke, 5. oktobra.
V Trstu: 76, 83, 66, 74, 24.
V Lincu: 69, 12, 35, 36, 52.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Filip Haderlap.

Telegrafične denarne cene 9. oktobra.

Papirna renta 61. — — Sreberna renta 62.80 —
Zlata renta 72. — — 1860letno državno posojilo 111 —
Bankine akcije 794 — Kreditne akcije 232.25 — London 116.35 — Srebro 100 — — Ces. kr. cekini 5 57. — 20-frankov 9.36.

Denarstvene cene 8. oktobra.

Državni fond.		Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta		61.15	61.10
5% renta v srebru		62.85	63. —
4% renta v zlatu (davka prosta)		71.70	71.80
Srečke (lozi) 1854. l.		106.25	108. —
„ „ 1860. l. celi.		110.75	112.25
„ „ 1860. l. petinke		120.50	121.75
Premijski listi 1864. l.		139.50	139.75
Zemljiščine odveznice.			
Štajarske po 5%		98.50	99.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%		90. —	91. —
Ogerske po 5%		77.75	78.25
Hrvaške in slavonske po 5%		85.50	86.50
Sedmograške po 5%		73. —	74. —
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		788. —	789. —
Unionske banke		68. —	68.25
Kreditne akcije		226.20	226.40
Nižoavstr. eskomptne družbe		760. —	770. —
Anglo-avstr. banke		107. —	107. —
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gl. a. v.		160. —	161. —
Tržaške „ 100 „ k. d.		117.75	118.25
„ „ 50 „ „ „		62. —	63. —
Budenske „ 40 gl. a. v.		28.50	29. —
Salmove „ 40 „ „ „		38.75	39.25
Palffy-jeve „ 40 „ „ „		30.75	31.25
Clary-jeve „ 40 „ „ „		29. —	30. —
St. Genois „ 40 „ „ „		35.75	36.25
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „		28.50	28.25
Waldstein-ove „ 40 „ „ „		22.75	23.25
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.58	5.59
Napoleonsdor		9.39	9. —
Srebro		100. —	100.05

Neobhodno potrebno za obč. poslovalce!

Ravnokar je na svetlo prišla in se dobiva v založbi

Klein in Kovač

(nekdanja Egerjeva tiskarna) v špitalskih ulicah h. št. 5 prav nova knjiga:

„Leitfaden für Gemeindevorsteher“

to je navod za občinske predstojnike v njihovem poslu samostojnega in njim izročnega delokroga, ktero je spisal Anton Globočnik, ces. kr. okrajni glavar, vitez Franc-Jožefovega reda. Cena ji je 80 kr.

Ta brošurica na 8 polah v nemškem jeziku obsega za občinske poslovalce popolen poduk, kako naj se pri svojem težavnem vradovanju vedejo v formalnih in materialnih zadevah, ter natančno naveduje dotične državne in deželne povere in ukaze. Tudi ji je pridejanih 47 formularov ali izgledov za razna pisma in alfabetičen imenik. (1)

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptuj		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	7	15	6	84	7	96	9	14	8	60	8	30	8	90	9	46	8	90
„ (mernik)	2	20	2	10	2	44	2	80	2	66	2	57	2	73	2	72	2	73
Reži . . (hektoliter)	4	90	4	90	5	20	—	—	6	—	6	—	6	50	5	86	7	—
„ (mernik)	1	50	1	50	1	58	—	—	1	88	1	85	2	—	1	80	2	—
Ječmena (hektoliter)	4	8	4	50	4	55	4	90	6	20	5	—	5	40	6	72	5	20
„ (mernik)	1	25	1	32	1	34	1	50	1	90	1	46	1	55	2	7	1	36
Ajde . . (hektoliter)	6	20	5	—	5	20	5	76	6	—	6	40	4	17	5	78	6	70
„ (mernik)	1	90	1	52	1	58	2	—	1	85	1	97	1	26	1	85	2	6
Prosa . (hektoliter)	5	55	6	—	4	86	5	84	6	—	5	20	7	80	4	46	8	60
„ (mernik)	1	70	1	85	1	48	1	60	1	85	1	52	2	40	1	36	2	66
Turšice (hektoliter)	5	38	6	—	5	85	6	50	5	90	6	—	6	60	5	97	6	40
„ (mernik)	1	65	1	85	1	79	2	—	1	52	1	85	2	53	1	84	1	97
Ovsa . (hektoliter)	2	78	3	35	3	8	3	26	3	30	3	30	3	25	3	97	4	—
„ (mernik)	—	86	1	—	—	95	1	—	1	—	1	—	1	—	1	21	1	22

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

Zahvala.

V noči med 2. in 3. t. m. je

Ivan Rebič,

po domače Mrjančnik, posestnik in krčmar iz Vira pri Vrhniki, po dolgi bolezní v gospodu zaspal, zapustivši ljubljeno soprogo, doraščenega sina in dve hčerki. 4. t. m. se je mnogo narodnjakov iz Vira in iz Vrhnike njegovega pogreba vdeležilo in ranjcega z žalujočim srcem na gomilo večnega miru spremilo. Z ranjkom je zgubila vrhniška čitalnica zvestega uda in vnetega domoljuba in narodnjaka, za kar bode ostal tukajšnji čitalnici vedno v živo-prijaznem spominu.

Zahvala.

Franc Blaschir, računski vodja v Deutschenthalu je bil skoz poldrugo leto pri Greshamu na smrt za precejšno svoto zavarovan. Gosp. Valentin Zeschko, zastopnik tega društva v Ljubljani, izplačal mi je prav točno to svoto, za kar mu javno izrekam svojo zahvalo ter omenjeni zavod vsem najtoplejše priporočam.

Deutschenthal pri Celji 30. sept. 1878.

Jožefina Blasir,
roj. Faller, vdova.

Nagrobni križi

pozlačeni, z najlepšimi napisi se dobivajo pri meni na izbiro, s kamnom ali pa brez njega, pa tudi železje vsake verste iz najboljših fužin, vse prav po ceni.

V Ljubljani meseca oktobra 1878.

Sp. Pessiack,

prodajalnica železja, gledališke
ulice št. 8 blizu frančiškanskega
mosta.

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. Hanani, ali zadnji dnevi Jeruzalema, in
2. Zadnji dnevi Ogleja.

Knjižici obsegate okoli 180 strani in se dobivate mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (24)